

Flugornas herre.

HELSINGBORGS
STADSTEATER

Lärarhandledning Flugornas Herre

För åk 9 och gymnasieskolan

Ni ska se pjäsen FLUGORNAS HERRE i regi av Johan Paus på Helsingborgs stadsteater. Vi hoppas ni inspireras av både föreställningen och teaterbesöket. Kom gärna med feedback till teatern om era upplevelser!

Alla förstår teater

Lärarmaterialet är en grund och en inspiration till ett samtal kring föreställningen. Det ska vara tillåtet för eleverna att tolka, uppleva föreställningen på sitt eget sätt. Alla har olika sätt att tolka, förstå och uppleva den konstnärliga upplevelsen. Ibland kan det vara svårt att sätta ord på vad man upplever och vad det betyder för just mig.

En föreställning kan föda känslor; glada eller ledsna, ibland upprymda eller likgiltiga. Se upplevelsen som en möjlighet att reflektera kring vad det här betydde just för den enskilda eleven.

Teater är en personlig upplevelse

Direkt efter en föreställning kan det vara viktigt att låta upplevelsen "vila och sjunka in" och inte direkt ställa värderande frågor. När man vid ett senare tillfälle pratar med klassen om föreställningen kan man börja med en minnesrunda och genom det återuppleva vad föreställningen väckte eller gav för reaktioner. När man pratar om föreställningen är det bra att ha som utgångspunkt att konstupplevelsen är subjektiv och personlig.

Genom en teaterföreställning kan nya intryck och insikter öppnas upp som skapar förståelse för andra människor och förmågan till inlevelse aktiveras. Genom att öppna upp för kreativa samtal ökar nyfikenheten och självförtroendet stimuleras.

Utforskandet av den egna konstupplevelsen bidrar till bildning, kreativitet och nya kunskaper.

Inför teaterbesöket:

Teater är ett samspel med er.

Tankar från regissör Johan Paus:

”I mitt arbete som regissör strävar jag efter att skapa en föreställning som lämnar plats till en åskådare att fylla i och själv skapa inom sig. På teatern arbetar vi alltid med att föreställa oss något, att fantisera tillsammans. Teater kan aldrig bli verkligheten utan vi som publik vet om att det är skådespelare som spelar en roll, och ännu mer är det så i detta fall: Vi ser vuxna människor spela barn. Jag vill inte övertyga om att det händer på riktigt, jag vill att vi alla skall föreställa oss det tillsammans och se bortom bara det vi ser. Jag vill att vi ingår i en gemensam lek. I den leken försöker jag skapa händelser och bilder som man ibland förstår helt och hållet och ibland inte alls förstår, men lämnar en känsla. Det finns inget rätt sätt att förstå det som händer, det som händer i dig är det som händer. Det är när en publik ser på teater som teater skapas. Jag kan inte på scenen visa en person dö på riktigt, men jag kan uppmana en publik att föreställa sig det. Teatern händer lika mycket inom varje åskådare som på scen.”

– Johan Paus, regissör.

Tankar från scenograf Marie Moberg:

”Som scenograf är jag ansvarig för de bilder ni ser på scenen, rummet och alla dess uttryck. Mitt arbete strävar efter att aktivera er – publikens – fantasi mer än att berätta exakt vad ni ska tänka. Jag försöker skapa utrymmen som ger plats för er som publik att vara medberättare och uppmuntrar er att fylla i mellan raderna med er egen fantasi.

Speciellt i denna föreställning har jag arbetat abstrakt och minimalistiskt för att färdigställa scenografin tillsammans med er. Därför kommer ni i ”Flugornas Herre” att presenteras för en abstraktion av en öde ö mer än en direkt skildring av en öde ö.

Det magiska med teater är att vi alla är här tillsammans i detta ögonblick, och det önskar jag betona med min scenografi, så att ni blir en del av den, precis som ni var i mina tankar när jag skapade den – med andra ord är vi i denna pjäs alla strandsatta på den öde ön tillsammans.”

– Marie Moberg, scenograf

Frågor att fundera på under teaterbesöket:

- Hur ser rummet ut? Föreställer det något?
- Hur ser ljuset ut i de olika delarna av historien?
- Vilka ljud eller musik kan ni höra?
- Vilka karaktärer ser ni på scen? Hur ser deras kläder ut och hur är de sminkade?
- Utvecklas karaktärerna på scenen? Hur är de när berättelsen börjar? Och hur är de när berättelsen tar slut?

Efter teaterbesöket

Ni ska nu tillsammans göra en föreställningsanalys av Flugornas Herre, som syftar till att få eleverna att reflektera över, tolka och arbeta med berättelsens tema och budskap. Vi föreslår att ni arbetar i tre steg; från det omedelbara fysiska/yttre, sedan vidare in i symboliken fram till att sätta historien i ett samtidsperspektiv.

1. Minnesrunda

Börja med att återkomma till de frågor ni hade i åtanke på teatern. Inget är rätt eller fel, men försök brainstorma så många detaljer som möjligt.

BÖRJA MED DET YTTRE:

- Hur såg scenografin ut?
- Vilka rekvisita hade karaktärerna på scenen?
- Hur många karaktärer var på scenen?
- Vilka kläder och smink hade de på sig?
- Hur var ljuset under föreställningen? Förändrades det drastiskt vid något ställe?

REFLEKTERA ÖVER HANDLINGEN OCH KARAKTÄRERNA:

- Vad hände i berättelsen? Vilka höjdpunkter kommer du ihåg?
- Vilka karaktärer kommer ni ihåg från berättelsen?
- Hur såg karaktärerna ut i början av föreställningen och i slutet?
- Hur betedde sig karaktärerna mot varandra?

2. Symbolik i pjäsen

Symboler har inte en fast betydelse utan de är öppna för tolkning och får betydelse efter det sammanhang som de uppträder i. Därför behöver en symbol inte betyda bara en sak, och i berättelser kan man även lägga till nya betydelser till en annars okänd symbol. Försök att prata igenom varje symbol och dess betydelse.

SYMBOLIK PÅ SCENEN:

- Ön i sig själv
- Elden
- Det svarta sanden
- Odjuret
- Trumpetsnäcken
- Spjuten
- Grishuvudet på spjutet

OM NI VILL KAN NI ANVÄNDA FÖLJANDE FRÅGOR FÖR ATT UNDERSÖKA SYMBOLERNA:

- Hur såg det ut?
- I historiens sammanhang; vad får det dig att tänka på?
- Kommer du ihåg vad de säger om det? Både direkt och indirekt i handlingar?
- Använder karaktärerna det aktivt till något i berättelsen?
- Vad förstod du med symbolen i förhållande till berättelsen?
- Utvecklas dess mening under berättelsen?

SYMBOLIK I KARAKTÄRERNA

I berättelsen blir karaktärerna snabbt oense. Tänk på vad de gör mot varandra och säger till varandra. Reflektera över om ni kan hitta något konsekvent för varje karaktär.

Vad tror ni kännetecknar följande karaktärer/människotyper?

- Ralph
- Jack
- Piggy
- Roger

Karaktärerna delar upp sig i två grupper. Reflektera över:

- Vad står de två grupperna för?
- Vad kämpar de med inom varje grupp?
- Jacks grupp?
- Ralphs grupp?

3. Samtidsperspektiv

Rikta blicken mot resten av världen och samtala om hur berättelsen kan bidra till/och vara en kommentar till vår samtid.

Ni kan ta in perspektiv från andra texter eller tidningsartiklar i samtalet. Den här delen behöver inte vara trogen textens ursprungliga betydelse, utan mer handla om vad berättelsen betyder för er idag.

KORT HISTORIK ÖVER TEXTEN:

Flugornas herre publicerades första gången 1954. Det grymma andra världskriget hade precis tagit slut, likaså Koreakriget, som kom att ifrågasätta USA:s maktposition. När boken kom ut pågick det kalla kriget för fullt, med hot om atombomber som kunde förstöra hela världen.

Både då och sedan har Flugornas herre dömts ut som "farlig och omoralisk", delvis på grund av den ondska som karaktärerna demonstrerar. Berättelsens skildring av människa och samhälle har varit så kontroversiell att flera länder än i dag inte låter den läsas.

FRÅGAR ATT JOBBA MED:

- Hur ser ni att ondskan utvecklas i pjäsen?
- Vilka maktkamper märkte ni i historien?
- Ser ni ett samband mellan maktkamp och ondska?
- Varför tror ni att historien fortfarande är aktuell idag?
- Hur förhåller pjäsen sig till nuet?
- Kan ni spegla något av vår tid i historien? Hitta ni några likheter?

Grundfakta om föreställningen

FLUGORNAS HERRE – En modern klassiker med svärta

En grupp tolvåriga pojkar flyr undan ett katastrofalt världskrig. När deras flygplan kraschlandar på en öde ö omkommer piloten och barnen lämnas åt sitt öde. Utan vuxna i närheten och den brutala verkligheten till trots försöker de hålla hoppet uppe, leka och utforska ön. När tiden går och hjälpen lyser med sin frånvaro börjar deras nya vardag präglas av den hårda fajten för överlevnad, vilket utmynnar i en grym och allt våldsammare makt-kamp mellan barnen.

William Goldings dystopiska roman "Flugornas herre" som gavs ut 1954, mitt under Kalla kriget, räknas till en av den moderna litteraturens främsta och mest lästa. Det är en ständigt aktuell historia om etik och moral, godhet och ondskas, liv och död. Vad händer med människors etiska kompass när de lever i kris eller står under extrema hot? Och hur ska vi navigera i en värld där förödande krig, konflikter och miljöförstöring kryper allt närmare? I regissören Johan Paus händer blir "Flugornas herre" en skoningslös och kraftfull berättelse som inte väjer för de svåraste frågorna om våldets natur och gruppens mekanismer. Men visst kan vi ana en strimma av hopp mitt i det becksvarta mörkret. På Lillans scen ser vi inte mindre än elva skådespelare.

Av: William Golding

Bearbetad för scen: Nigel Williams

Översättning: Eva C. Johansson

Regi: Johan Paus

Scenografi & kostymdesign: Marie Moberg

Ljusdesign: Casper Törneman

Maskdesigner: Lillebel Höglund

Föreställningsdramaturg: Ann-Sofie Estrup Bertelsen

Kompositör: Emil Assing Høyer

I rollerna: Evamaria Björk, Cecilia Borssén, Tobias Borvin, Nils Dernevik, André Gatu, Lotta Karlsson, Annika Kofoed, Robert Olofsson, Alaá Rashid, Ronja Svedmark och Mira af Ugglas.

helsingborgsstadsteater

HELSINGBORGS
STADSTEATER